

prima instanță: V.Pădurari
instanța de apel: A.Albu, A.Toderaș, Sv.Șlehtițchi

dosarul nr.2ra-1034/16

DECIZIE

25 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul	Tatiana Vieru
Judecătorii	Maria Ghervas, Mariana Pitic, Oleg Sternioală, Valentina Clevadî

examinând recursurile declarate de către Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției ale Republicii Moldova, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Rotari Mircea împotriva Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției și agentului constator al Inspectoratului de Poliție Bălți, Stati Denis, privind încasarea prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de judecată și obligarea agentului constator să prezinte scuze,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2016, prin care s-au respins apelurile declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor ale Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Bălți din 14 octombrie 2015 de admitere în parte a acțiunii,

c o n s t a t ă

La 08 iulie 2014, Rotari Mircea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Finanțelor, agentului constator al Inspectoratului de Poliție Bălți, Stati Denis, privind încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, la 30 octombrie 2014, Rotari Mircea și-a concretizat cerințele, solicitând și obligarea agentului constator să prezinte scuze (f.d. 31-32).

În susținerea cererii reclamantul a indicat că, la 18 mai 2013 agentul constator al IIPR Bălți, Stati Denis, a întocmit în privința sa proces-verbal cu privire la

contravenție nr. 7281056440770769, prin care i s-a aplicat sancțiunea contravențională prevăzută de art. 240 alin. (1) Cod Contravențional.

Invocă că, prin hotărîrea Judecătorei Florești din 06 noiembrie 2013 s-a admis contestația depusă de el, ca legală și întemeiată. Procesul contravențional în privința sa în comiterea contravenției prevăzute la art. 240 alin. (1) Cod Contravențional, s-a încetat, declarîndu-se nul procesul-verbal cu privire la contravenție din 18 mai 2013, întocmit de către agentul constatator, IIPR plutonul Soroca-Florești, sergent major de poliție Stati Denis, hotărîrea devenită irevocabilă prin necontestare.

Consideră că, dînsul nu se face vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 240 alin. (1) Cod contravențional, pentru care a fost învinuit la 18 mai 2013 și reținut timp de 3 ore pentru întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, astfel fiind nevoit să-și angajeze un avocat pentru apărarea drepturilor în procesul contravențional și să achite onorariul reprezentantului ales, suportând cheltuieli de drum, cît și frustrări psihice în legătură cu învinuirea adusă, încălcîndu-i-se drepturile sale, iar prin urmare fiindu-i cauzate prejudicii morale și materiale, care urmează a fi reparate în baza art. 45 Cod contravențional, art. 3 al Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, art. 1405 Codul civil și art. 441 alin. (2) Cod contravențional.

Cere, reclamantul, prin cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a cerințelor, încasarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei, a cheltuielilor de judecată în mărime de 5 000 lei, cheltuielilor de transport în mărime de 600 lei și obligarea agentului constatator, Stati Denis, să prezinte scuze (f.d. 31-32).

Prin încheierea Judecătorei Bălți din 19 decembrie 2014 s-a dispus atragerea Ministerului Justiției în calitate de copîrît (f.d. 37).

Prin hotărîrea Judecătorei Bălți din 14 octombrie 2015 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Rotari Mircea, s-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Rotari Mircea cheltuielile de judecată în sumă de 3 962.40 lei, în rest acțiunea s-a respins.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, Rotari Mircea, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor au contestat-o cu apel.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 12 ianuarie 2016 s-a restituit cererea de apel declarată de Rotari Mircea (f.d. 134-136).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2016 s-au respins cererile de apel declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor și s-a menținut hotărîrea primei instanțe.

La 10 martie 2016, în termenul prevăzut de lege, Ministerul Finanțelor a declarat recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătorești și pronunțarea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu hotărârile judecătorești contestate, ca fiind adoptate cu încălcarea și aplicarea eronată a normele de drept material și anume, a art. 1398 alin. (3) Cod civil.

Totodată, a invocat recurentul că, prin decizia instanței de apel s-a respins cererea în partea încasării prejudiciului moral, din motiv că speța în cauză nu cade sub incidența Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, fapt ce denotă că, statul nu va răspunde în condițiile legii menționate și este evident că nici cheltuielile de judecată (onorariul avocatului) nu pot fi achitate de către Ministerul Finanțelor ca gestionar al bugetului de stat.

Susține, că din materialele dosarului rezultă, că Rotari Mircea a fost sancționat prin aplicarea amenzii în baza procesului-verbal cu privire la contravenție, întocmit de agentul constatator al Inspectoratului General de Poliție, astfel, în baza art. 13 al Legii nr. 1545 din 25.02.1998, prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor administrative de către alte organe decât instanța de judecată, se repară de către aceste organe.

Mai mult ca atât, consideră recurentul că, amenda aplicată de intimat în mărime de 5 u.c., ceea ce constituie 100 lei, este exagerat disproporționată în raport cu cheltuielile de judecată încasate și prejudiciul solicitat.

În acest sens, invocă că, amenda achitată de intimat putea fi restituită pe cale extrajudiciară, prin adresarea către organele fiscale teritoriale, nefiind necesar adresarea în instanța de judecată și, respectiv, achitarea serviciului avocatului în suma exagerată.

La 25 martie 2016 recurs a declarat și Ministerul Justiției, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu hotărârile judecătorești contestate, fiind aplicate și interpretate eronat normele de drept material, și anume, art. art. 94 și 96 CPC în partea încasării cheltuielilor de judecată.

Susține că, în prezenta pricină obiectul de bază reprezintă încasarea prejudiciului moral în conformitate cu Legea nr. 1545 din 25.02.1998, iar solicitarea privind încasarea cheltuielilor de judecată și de asistență juridică este una subsecventă, care derivă din solicitarea de bază, și care poate fi admisă numai în cazul în care a fost admisă solicitarea privind încasarea prejudiciului moral în temeiul legii menționate, pe când, instanțele judecătorești în actele sale de dispoziție au indicat că, speța dată nu cade sub incidența Legii nr. 1545 din 25.02.1998, iar prin urmare se deduce ideea că, acțiunea este neîntemeiată, iar partea care a pierdut procesul este intimatul-reclamant.

Așadar, coroborând circumstanțele de fapt și prevederile legale la care s-a făcut referire, consideră recurentul că, nu există nici un temei legal de a dispune repararea,

din contul bugetului de stat, în beneficiul lui Rotari Mircea a cheltuielilor ce țin de examinarea cauzei.

În conformitate cu art. 434 al. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Avînd în vedere că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa Ministerului Justiției la 25 ianuarie 2016 (f.d. 159) și recepționată la 28 ianuarie 2016 (f.d. 175), recursul se consideră declarat în termen.

La 08 aprilie 2016, Rotari Mircea a depus referință, solicitând respingerea recursurilor declarate de Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției, cu menținerea hotărîrilor judecătorești, pe care le consideră legale și întemeiate.

Judecînd recursurile declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor împotriva deciziei date în apel, în limitele invocate în recurs și obiecțiile din referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, a casa decizia Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2016 și hotărîrea Judecătoriei Bălți din 14 octombrie 2015, în partea în care s-a dispus încasarea în beneficiul lui Rotari Mircea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri de încasare a cheltuielilor de judecată de la Inspectoratul General de Poliție al MAI, cu menținerea în rest a deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Colegiul reține că reclamantul, Rotari Mircea, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva Inspectoratului General de Poliție, Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, agentului constatator al Inspectoratului de Poliție Bălți, Stati Denis, solicitînd încasarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei, cheltuielilor de judecată 5 000 lei, cheltuielilor de transport 600 lei și obligarea agentului constatator, Stati Denis, să prezinte scuze.

Din materialul probator al pricinii rezultă că, prin procesul – verbal cu privire la contravenție nr. 7281056440770769 din 18 mai 2013, lui Rotari Mircea, în baza art. 240 alin. (1) Cod contravențional, de către agentul constatator al IIPR plutonul Soroca-Florești, INPR Nord, Inspectoratul de Poliție Bălți al Inspectoratului General de Poliție, Stati Denis, cu sediul în mun. Bălți, str. I.Franco, 1, i-a fost aplicată amendă de 5 u.c., echivalentul a 100 lei, pentru faptul că, Rotari Mircea a ignorat cerințele indicatorului rutier 2.2 – „trecerea fără oprire, este interzisă” (f.d. 7).

Prin hotărîrea Judecătoriei Florești din 06 noiembrie 2013 contestația a fost admisă, cu încetarea procesului contravențional în privința lui Rotari Mircea în comiterea contravenției prevăzute de art. 240 alin. (1) Cod contravențional, cu

declararea nulității procesului-verbal cu privire la contravenție din 18 mai 2013, întocmit de agentul constatator, IIPR plutonul Soroca-Florești, sergent major de poliție Stati Denis (f.d. 8-9).

La 22 noiembrie 2013 hotărârea menționată a devenit irevocabilă prin necontestare.

În opinia lui Rotari Mircea, prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție din 18 mai 2013 de către agentul constatator al IIPR plutonul Soroca-Florești, INPR Nord, Inspectoratul de Poliție Bălți, Stati Denis, care a fost declarat nul prin hotărârea Judecătorei Florești din 06 noiembrie 2013 și încetat procesul contravențional în privința sa, în temeiul Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, este în drept să solicite repararea prejudiciului moral și material din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției.

Prima instanță, soluționând litigiul, a ajuns la concluzia temeiniciei în parte a acțiunii, hotărând de a încasa din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Rotari Mircea cheltuielile de judecată în sumă totală de 3 962.40 lei, în rest acțiunea privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei și obligarea agentului constatator, Stati Denis să prezinte scuze, a fost respinsă.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 12 ianuarie 2016, s-a dispus restituirea cererii de apel depusă de Rotari Mircea, iar prin decizia Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2016, s-au respins apelurile declarate de către Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea primei instanțe.

Colegiul constată soluțiile instanțelor inferioare în partea respingerii cererii privind repararea prejudiciului moral corecte și legale, deoarece prezenta speță nu cade sub incidența Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești și a art. 1405 Cod Civil, fiind constatat cu certitudine că, Rotari Mircea nu a fost supus ilegal arestului contravențional, nu a fost reținut contravențional ilegal și nu i-a fost aplicată amendă contravențională de către instanța de judecată, amenda fiind aplicată de agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Bălți, inspectorul Stati Denis, la caz fiind aplicabile prevederile art. 1404 Cod civil.

Astfel, conform art. 1404 alin. (1) Cod civil, prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcție de răspundere va răspunde solidar în cazul intenției sau culpei grave.

Luând în considerare că, în prezenta pricină s-a stabilit cu certitudine că, Rotari Mircea pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, la examinarea contestației

împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție din 18 mai 2013 a fost reprezentat de către avocatul Procopciuc Angela, iar pentru serviciile prestate a achitat suma de 2 000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria WL nr. 831302 din 18 mai 2013 (f.d. 19), în prezenta pricină la fel fiind reprezentat de avocatul Procopciuc Angela, pentru serviciile acordate achitând suma de 3 000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria WL nr. 831303 din 26 iunie 2014 (f.d. 18), și pentru cheltuielile de transport a achitat suma totală de 462.40 lei, confirmată prin bonurile de plată nr. 1537 din 06.09.2013 în sumă de 166.70 lei, nr. 3278 din 27.10.2013 în sumă de 120 lei și nr. 2517 din 07.08.2013 în sumă de 175 lei (f.d. 17), instanțele de judecată corect au constatat legalitatea cerințelor lui Rotari Mircea în partea încasării cheltuielilor de judecată în mărime de 3 962.40 lei, însă incorect au dispus încasarea lor din bugetul de stat, ultimele urmînd a fi compensate de autoritatea publică, prin colaboratorul căreia a fost cauzat prejudiciul prin emiterea ilegală a procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 7281056440770769 din 18 mai 2013 - Inspectoratul General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne.

Reieșind din raționamentele menționate și avînd în vedere faptul că, circumstanțele pricinii au fost stabilite de către prima instanță și instanța de apel, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției ale Republicii Moldova, cu casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2016 și hotărîrii Judecătoreiei Bălți din 14 octombrie 2015 în partea în care s-a dispus încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri de încasare a cheltuielilor de judecată în sumă de 3 962.40 lei de la Inspectoratul General de Poliție al MAI, în rest hotărîrile judecătorești urmînd a fi menținute.

În conformitate cu art.445 al. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admit recursurile declarate de către Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției ale Republicii Moldova.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2016 și hotărîrea Judecătoreiei Bălți din 14 octombrie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Rotari Mircea împotriva Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției și agentului constator al Inspectoratului de Poliție Bălți, Stati Denis, privind încasarea

prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de judecată și obligarea agentului constatator să prezinte scuze, în partea în care s-a dispus încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a cheltuielilor de judecată, și în această parte se emite o hotărâre nouă prin care:

Se încasează de la Inspectoratul General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne în beneficiul lui Rotari Mircea cheltuielile de judecată în mărime totală de 3 962.40 lei.

În rest, decizia Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2016 și hotărârea Judecătorei Bălți din 14 octombrie 2015, se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Oleg Sternioală

Valentina Clevadi